66ste Jaargang. — N° 28. Zaterdag 10 Juli

ABONNEMENT :

Men schrijft in te Tongeren Drukkerij COLLÉE.

Abonnementsprijs 5 fr.

Alle toezendingen van geld, brieven en aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, 37-39, Tongeren.

Telefoon 12.

15 centiemen het nummer.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN :

Voor de aankondigingen provinciën Limburg en Luik, men zich uitsluitend tot de *Havas*, 8, Place des Martyrs, SEL ; 8, Place de la Bourse, P en 6, Bream's Buildings, LO E. C. 4.

TONGEREN, 10 JULI 1920.

De Vlaamsche Strijd.

Op de vierde plaats noemden wij onder de opmerkenswaardige verschijnselen in den Vlaamschen strijd de afstomping van den zin voor België's nationale belangen met eenige noodzakelijke politieke gevolgen, indien die geestesoestand zich zou bevestigen en uitbreiden.

Bij de behandeling vooral van dit punt — indien ook reeds eenigszins voor de drie vorige — moeten wij de meer en minder vergaande flaminganten onderscheiden. Wij spreken hier niet van degenen die, vols agen neo-activisten, benvoudig op de splitsing van België, op zijne nationale vernietiging aansturen. Hetgeen wij willen op merken geldt zelfs wanneer wij ons alleen bezighouden met de gedachtenwisseling van velen die zichzelf nog eerlijk als belgen beschouwen en die in een zekere aartzichtigheid en ondoordachtheid onbewust de nationale belangen van hun vaderland aan een oog laten ontsnappen.

Nemen wij drie punten — ofschoon er meer zijn — waar die afstomping van den nationalen zin zich duidelijk vertoont, en beginnen wij met de onvoorwaardelijke afkeerigheid van het « Comité de Politique Nationale » en al wat het ondernoemt. Wij vragen hier geen algemeene aanhang noch goedkeuring van 't *beleid* van bedoeld Comité. Wij houden ons hier alleen bezig met de minachting der flaminganten alleen reeds voor het feit, dat zulk Comité de *bedoeling* heeft, een *Nationale* politiek te bespreken en voor te staan, dat houdt zich bezig vooral met België's *buitenlandsche* verhoudingen. Het geeft daardoor tevens de gelegenheid aan de aanhangers van alle partijen hunne gedachten over die verhoudingen te verdedigen en aan te bevelen. Het streeft er naar de wenschen en de controle van het geheele Belgische volk in het bestuur der buitenlandsche zaken beter tot hun recht te doen komen. Bij die overweginge zou ieder bedaard denkend maar overtuigd vaderlander, nu België zich na den verschrikkelijken oorlog te herstellen heeft in een goede positie in het nieuwe Europa, *in beginnet* een medestander, alhans geen tegenstander, van dergelijk Comité willen zijn. De principieele afzijdigheid en zelfs tegenkanting van zijn optreden, zeer dikwijls nog wel zonder de minste voldoende kennisname van zijn daden en plannen, — een tegenkanting die de flaminganten schier enkel met *internationale* socialisten deelen, — kan dan ook niet anders dan een zeer pijnlijken indruk maken op ieder gewoon goed vaderlander. Het gaat hier niet op te schermen met schoone gedachten van opgeloopen oorlogswonden en onderscheidingen, om die afbotting van nationale gezindheid te ontkennen ; de verdiensten van het verleden kunnen de fouten van het heden niet uit, maar doen ze slechts te beter uitkomen.

Een ander teeken dier verflauwing is het herhaald protesteeren van flaminganten tegen « annexatie » waar zij een terugkeer van Maastricht en enclave tot België mede bedoelen.

Wij gelooven ook dat iedere werkelijke annexatie, d.w.z. het enkel op overmacht steunende inpalmen van vreemd gebied gelijk het de Duitschers met behulp der activisten in België wilden toepassen, voor ons land geenszins aan te bevelen is of goed te keuren. Maar van verband met een terugkeer van Zuid-Limburg, dat in 1830 met geheel België tegen Holland is opgestaan en dat nog heden groote invloedrijke groepen van bewoners telt die een terugkeer verlangen, te spreken van eene verwerpelijke annexatie wijst op een zeer bedenkelijke miskenning van ons nationaal leven en van onze huidige rechtvaardige mogelijkheden.

Het lijkt op een beter verstandhouding met de Hollanders dan met onze Limburgsche broeders, vooral door de Pruissische diplomatie in 1839 hardvochtig van ons afgescheiden.

Het derde teeken is de onvermiddelijke tegenkanting tegen ieder verbond met Frankrijk.

Wie van te voren blindelings tegen elk zoodanig verbond is, zonder zijn ontwerp en de werkelijke mogelijkheden van dezen tijd te kennen en te onderzoeken, geeft die niet blijk van boven de ernstige zorg voor onze nationale belangen eene andere zorg te kennen van domme en ongemotieveerde afkeerigheid ?

Tot zoo ver de onloochenbare verstomping van het Belgische nationaal bewustzijn.

In een volgend en laatste artikel behandelen wij de voorbereiding eener scheuring van België.

DE SENAAT

Zitting van Dinsdag 6 Juli.

Dinsdag vergaderde de Senaat, onder het voorzitterschap van M. 't Kint de Roodebeke eersten ondervoorzitter, en stemde opvolgenlijk, met algemeene stemmen, het wetsontwerp betreffende het onder rechtelijk bestuur stellen van de ondernemingen die, tijdens de oorlogsbezetting, eene ongeoorloofde hulp aan den vijand geboden hebben ; en het wetsontwerp waarbij het bedrag vermeerderd wordt van de aanwezigheidspenningen der provinciale raadsleden en van de jaarwedden der leden van de bestendige deputaties en van de provinciale griffiers.

Dan aan werd de bespreking over het algemeen bij dit voortgezet.

Bij de bespreking der begrooting van openbare werken, heeft onze achtbare senator, M. Meyers, het woord genomen.

Ziehier, volgens het beknopt verslag, den inhoud zijner redevoering en het antwoord van den bevoegden minister :

M. MEYERS. - Het was mijn voornemen, het woord te voeren bij de algemeene beraatslaging. Daar ik echter verleden Donderdag niet aanwezig kon zijn, zal ik mij bepalen bij eenige opmerkingen in verband met artikel 11 en, indien de voorzitter en de minister van openbare werken mij dit toelaten, met artikel 14.

De minister die aanvankelijk een krediet van 20 miljoen voor de staatsspoorwegen op zijn ontwerp van begrooting had uitgetrokken, heeft bij de bespreking in de kamer dat krediet tot 36 miljoen opgevoerd.

Het is een aanzienlijk cijfer. Doch de uit te voeren werken zijn veel en er dient vlug en goed gewerkt. De wegen, de spoorbanen en de kanalen zijn de levensaderen van het land.

Ik weet dat de minister evenzeer als ik overtuigd is van de dringende noodzakelijkheid om Limburg te voorzien van een net van nieuwe wegen in de koolmijnstreek.

Met het boren van de Limburgsche kolenmijnen wordt spoed gemaakt. Binnen enkele jaren zullen onze koolmijnen, die zooveel moeite en geld gekost hebben, — thans eischt de aanleg van eene bedrijfsplaats 100 miljoen — volop aan den gang zijn.

De geachte minister heeft zijn voornemen te kennen gegeven om in Limburg een bijzonder uitgebreid stratenwegennet aan te leggen.

Zijne ontwerpen beoogen het aanleggen van wegen van Wimismaal naar Meeuwen, van Genk naar Winterslag en naar Zwartberg, van Waterschei naar Asch, van Genk naar Sutendael, van Beeringen over Coursel naar Hechtel, van Peer naar Genck, van Asch naar Opoeleren. Dit is uitstekend, mooiere beloften kunnen al niet gedaan.

Bij ontwerpen, hoe prachtig die ook zijn, mag men zich niet bepalen ; ook dienen zij uitgevoerd en dan nog wel onverwijld.

Reeds voor den oorlog was besloten tot het aanleggen van sommige straatwegen. Met de onteigening was een begin gemaakt. De verslagen van deskundigen waren aan de rechtbank overgelegd. De oorlog heeft natuurlijk daaraan een einde gemaakt. Doch sedert den wapenstilstand is niets gedaan. De begonnen onteigeningen werden niet voortgezet. Dit is met name het geval voor de onteigeningen voor het aanleggen van den weg van Wimismaal naar Meeuwen. Waarom wordt met die onteigeningen niet meer spoed gemaakt ?

Wanneer het spoedeischende werken geldt, is trouwens de procedure tot onteigening ten algemeene nutte nog te ingewikkeld en te traag. Het zou noodig zijn ze te vereenvoudigen. Vijf jaar hebben wij verloren, de verloren tijd moet teruggevonden.

Wat de kanalen betreft zijn de plannen van den minister van openbare werken noch grootscher. Een kanaal van de Schelde naar den Rijn, door het verdrag van Versailles voorzien, een kanaal van Luik naar Antwerpen, de Limburgsche kanalen ; dit zijn werken die voor het Limburgsche kolenbekken van belang zijn. Kosten : 809 miljoen

Deze ontwerpen zal ik niet opnieuw gaan bespreken. Langdurig werden zij in de kamer behandeld, naar aanleiding der begrootingen van openbare werken en buitenlandsche zaken

Ik zal dan ook heel kort wezen. Twee hoofdontwerpen deden zich rakende de vaart Antwerpen-Luik voor : het ontwerp Hentrich en het ontwerp Valentin, die men, naar hun loop, Noorder kanaal en Zuider-kanaal noemt. Het eene als het andere levert bezwaren op. Het eerste loopt voor een goed deel door buitenlandsch grondgebied en in België door eene streek waar niet de minste nijverheid zich voor doet. Het tweede brengt belangrijke omwegen mede en eischt den bouw van talrijke sluizen.

Onder de behandeling in de kamer is de heer Van Caenegem met een derde ontwerp voor den dag gekomen. Zijne uiteenzetting was belangwekkend en zijn ontwerp liet samenvolging van de ontwerpen Hentrich en Valentin toe.

Laat de minister de verschillende ontwerpen opnieuw onderzoeken en vergelijken ; bij kiezen het beste, in het belang van het land. Wij zullen hem goedkeuren.

De mij in het bijzonder toevertrouwde belangen zou ik stiefmoeder verlediging, indien ik de aandacht van den achtbaren minister niet vestigde op den toestand van de steden Tongeren en Maeseyck, die eveneens eene rol te vervullen krijgen in de aanstaande belangrijke werkzaamheid van Limburg. Zij moeten niet van verkeer per water verstoken blijven, zoo het algemeen belang het niet verbiedt. Voor Maasseyck heeft de achtbare minister reeds beloften gedaan, en ik daak er hem om.

Een woord over het herstellen der dijken langs de Maas. Het vraagstuk is reeds oud, maar is bij de laatste overstroomingen weer nieuw geworden. Wil men nieuwe ongevallen tegengaan, dan dienen onverwijld de noodige werken uitgevoerd. Laat de achtbare minister in de kosten van deze werken ruim tusschenkomen, vooral ten voor teele der kleine gemeenten, als Leuth en Meeswijk, die door de bezetting ten onder zijn gebracht en over geene middelen beschikken.

Oulangs hoorde ik zeggen dat het even moeilijk is de zou in de aarde te delven als een Belg te beletten zich te beklagen.

Voert de minister zijne beloften uit en geeft hij ons wat wij hem vragen, dan zullen de Limburgers eene uitzondering maken op den regel en niet langer klachten uiten.

De heer ANSEELE, minister van openbare werken, — Wat de wegen in Limburg betreft kan niet worden betwist dat het programma dient uitgevoerd evenals het programma der waterwegen en der spoorbanen. Dit drieledig net moet beantwoorden aan de eischen der toekomstige ontginning der koolmijnen.

Reeds voor den oorlog werden de plannen voor de wegen ingestudeerd Om tot uitvoering over te gaan, wacht de deputatie slechts op de noodige kapitalen. Het is juist zooals de heer Meyers het heeft gezegd, dat de wet op de onteigening tot vertraging zal leiden. Dient de wet te dien aanzien gewijzigd dan zal dit gebeuren.

De heer Meyers heeft ook gesproken van het Ryckkanaal. Het is thans het oogenblik niet om dit onderwerp te bespreken, zoo als men licht begrijpen zal, zoodat ik niet aandring.

Het ontwerp van volksvertegenwoordiger Van Caenegem komt in aanmerking met de ontwerpen van Duitsche en Belgische ingenieurs.

De heer Meyers vraagt, dat mijn bestuur, gezien den benarden toestand der gemeentekassen, een deel zou dragen van de kosten tot bestroiing der overstroomingen langs de beneden-Maas. Mijn bestuur dient zicht te houden aan de wet. Hebben gemeenten ondersteund noodig, dan dienen zij zich te wenden tot het ministerie van financien of van binnenlandsche zaken.

Zitting van Woensdag 7 Juli.

Woensdag heeft de Senaat, na eene korte bespreking, de artikels goedgekeurd van het budjet van landbouw, en deze van het budjet van ekonomische zaken.

KAMER.

Zitting van Dinsdag 6 Juli.

De Kamer zet de bespreking voort over de wijzigingen toe te brengen aan de huishuurwetten van 30 April en 25 Augustus 1919.

Zitting van Woensdag 7 Juli.

Na eene langdurige bespreking der artikels, wordt ten slotte de nieuwe huishuiswet in haar geheel goedgekeurd, met 90 stemmen tegen 54 en 6 onthoudingen.

De overgangswet — waarbij de wet die alle uitdrijvingen verbiedt, van kracht wordt tot bij de afkondiging der nieuwe huishuurwet — wordt aangenomen met 107 stemmen tegen 9.

In deze zitting werd ook het wetsontwerp besproken tot verhooging van de jaarwedden der geestelijkheid.

M. THOCLET verklaart, namens de socialistische linkerzijde, dat deze, partijgangster van de scheiding van Kerk en Staat zijnde en tegen het budjet van eerediensten gekant, de verhooging der jaarwedden voor de geestelijkheid niet zal stemmen ; zij zal er ook niet tegen stemmen omdat de Grondwet nog altijd aan de geestelijkheid eene vergoeding toekent ; de socialisten zullen zich dus bij de stemming over het geheel onthouden.

Art. 1. De jaarwedden van de leden der geestelijkheid van den katholieken eeredienst worden bepaald als volgt :

HOOGERE GEESTELIJKHEID — Aartsbisschop, 30,000 fr ; bisschop, 25,000 fr. ; vikaris-generaal van het aartsbisdom, 7,500 fr. ; vikaris-generaal van een bisdom, 6,800 fr. ; kanunnik van het bisdom 4,500 fr. ; sekretaris van het aartsbisdom, 3,500 fr. ; sekretaris van een bisdom, 2,600 fr.

LAGERE GEESTELIJKHEID — Pastoor 1e klasse, 4,200 fr. ; pastoor 2e klasse, 3,600 fr. ; kerkbedienaar, 3,000 fr. ; kapelaan en onderpastoor 2,400 frank.

— Aangenomen

De kanunniken der bisdommen, de pastoors tweede klasse, de kerkbedienaars, de kapelaans en de onderpastoors die, bij het in werking treden dezer wet, de aan hunne bediening verbonden hoogste bezoldiging genieten, ontvangen jaarlijks en ten persoonlijken titel, zoolang zij hunne bediening vervullen, eene bijwedde ten bedrage van 500 frank voor de kanunniken, 300 frank voor de kerkbedienaars, en 200 frank voor de kapelaans en de onderpastoors.

De stemming over het geheel zal in eene volgende zitting plaats hebben.

MINISTERIE VAN WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

Bewijs van lagere studien.

Reglement der examens.

Artikel 1. Het examen waarna het bewijs van lagere studien wordt uitgereikt, heeft in een zelfde schoolkanton op dezelfde datu plaats.

Art. 2. De leerlingen der gemeentelijke, aangenomen en aanmeenbare scholen zenden voor 15 Juli aan de kantonale opnemers de lijst hunner leerlingen welke deelnemen aan het examen en welke de vereischte voorwaarden vervullen.

De lijst wordt naar alphabetische volgorde en in tweevoud opgemaakt. 1 Schoolhoofd plaats, er zijn opmerkingen wat betreft elk schoolverzoek van elke leering betreft.

De ouders der kinderen welke buitenonderwijs hebben genoten of welke onderrichtingen in een met aan Staatstoezicht onderworpen schoolinrichting, verwittigen den kantonalen opnemer zoo die kinderen deelnemen aan het examen.

Het eerste wijs van den leeftijd der kinderen wordt geleverd door middel van een uittreksel uit het bevolkingsregister ; 't bewijs van 't schooloezoek door middel van een uittreksel uit het toezichtsregister.

De opnemer onderzoekt dunit, met de toestemming van de bevoegde overheid voor elke plaats, de lokalen aan waarin het examen wordt afgenomen.

Art. 4. Over elke groep leerlingen wordt hoezicht gehouden door twee afgevaardigden daartoe door den kantonnalen opnemer aangesteld.

Zoo een groep slechts leerlingen uit een enkele categorie van scholen — gemeentelijke, aangenomen of aanmeenbare — bevat, worden de afgevaardigden gekozen uit het personeel van de scholen dier categorie.

Zoo dezelfde groep tegelijertijd leerlingen uit de gemeentescholen en uit de aangenomen of aanmeenbare scholen bevat, wordt een der afgevaardigden gekozen onder de gemeente onderwijzers, de andere onder de aangenomen of aanmeenbare onderwijzers.

De afgevaardigden mogen niet behooren tot het personeel van een der scholen over welker leerlingen zij toezicht houden.

Art. 5. Drie dagen voor den datum bepaald voor het examen, roept de opnemer-voorzitter de jury bijeen ten einde drie volledige reeksen vragen op te maken welke aan de leerlingen kunnen gesteld worden. Elke reeks draagt een volgnummer : 1, 2, 3.

De juryleden verbinden zich op hun woord van eer die vragen volstrekt geheim te houden.

Art. 6. De vragen worden gesteld binnen de grenzen van het modelprogramma van 1 Mei 1897.

De jury bepaalt het aantal punten dat toegekend wordt aan elk der vragen of gedeelten van een vraag.

Art. 7. De opnemer-voorzitter treft voorzaf de noodige maatregelen opdat de vragenlijsten vlug zouden kunnen gereproduceerd en verzonden worden.

Art. 8. De vragenlijsten voor elke zitting worden in een afzonderlijken omslag gesloten welke verzegeld wordt en medeondertekend door twee leden. De omslag vermeldt de zitting voor dewelke hij bestemd is.

Art. 9. De omslagen welke de vragen en een lijst der leerlingen die deelnemen aan het examen bevatten, worden aangetekend opgezonden aan een aangeneemster — of aan dezes afgevaardigde — van de gemeente waar de proeven afgenomen worden.

Art. 10. De burgemeester of zijn plaatsvervanger overhandigt de omslagen aan de afgevaardigden nadat dezen het bewijs hunner aanstelling hebben overgelegd.

De afgevaardigden stellen vast dat de omslagen ongeschonden zijn en dat de vereischte aanduidingen er op aangetekend staan.

Art. 11. De tijd ingenomen door de voorafgaande formaliteiten, is niet begrepen in den duur der proeven. De voormiddagzittingen worden geopend te 9 u. en de namiddagzittingen te 2 uur.

Art. 12. Enkel de afgevaardigden zijn tegenwoordig bij het examen ; zij mogen het lokaal waar de leerlingen vergaderd zijn niet verlaten zoolang de werken duren.

Niemand anders mag toegelaten worden in het lokaal.

Art. 13. De leerlingen worden derwijze geplaatst dat ze niet gemakkelijk gemeenschappelijk hebben mede te kenden.

Art. 14. Een der afgevaardigden leest de namen af volgens de officieele lijst welke opgestuurd werd door den kantonnalen opnemer, kiest de leerlingen wier naam op die lijst staat, worden toegelaten.

Zoo er onder de leerlingen die vermeld staan op de officieele lijst, enkele zijn welke niet antwoorden bij het uroepen van hun naam, wordt hun afwezigheid vastgesteld in het proces verbaal van 't examen met eventueele opgave van de redenen welke er de oorzaak van kunnen zijn.

Art. 15. Ieder leerling moet voorzien zijn van 't noodige materiaal — penhouder met pen, potlood, gom, klad-papier, vloeipapier, enz. — en, voor elk der zittingen van een boek goed papier — schrijfboekformaat — dat 3 dubbele bladen met rand bevat, 12 blanktjes, welke ingesmaldzijn ; in den linker bovenhoek van de eerste bladzijde wordt een kleine gomsch gespende omslag gevestigd van ongeveer 10 centimeter bij 6.

Art. 16. De dokter de leerlingen meegebrachte bladen papier worden onderzocht en geparafeerd door een afgevaardigde.

Art. 17. In den omslag schrijven de leerlingen hun naam en voornamen, plaats en datum van geboorte, alsmede de benaming der school tot dewelke zij behoren.

Art. 18. Het is den leerlingen verboden :

1° Inlichtende de proeven onder geenjk welk voorwendsel gemeenschap te hebben met elkander of met al wat zich buiten het lokaal bevindt ;

2° Zich van boeken, notas of schriften te bedienen of van voorwerpen welke aanleiding zouden kunnen geven tot bedrog.

Voor de proef over de tweede taal zal er nochtans een woordenboek mogen gebruikt worden.

Art. 19. Alle overtreding van deze bepalingen zal bekendgemaakt worden aan de jury welke den leerling aan uitsluiten uit het examen.

Art. 20. Een der afgevaardigden stelt op elke zitting en in bijzijn der leerlingen den staat vast van den verzegelden omslag welke de vragenlijsten bevat.

Moest die omslag niet ongeschonden zijn, dan zou zulks moeten vermeld worden in 't proces verbaal der werkzaamheden.

Op elke zitting wordt voor het openen van den omslag, door middel van de nummers 1, 2, 3 een afloting gehouden tusschen de drie reeksen vragen welke in den omslag steken, 1 en leerling wordt daarbo aangeduid.

De afgevaardigde deelteren de vragen der door het lot aangewezen reeks en schrijven ze op het bord.

(*Wordt vervolgt*).

Gemengde berichten

Het zegevierend Kruis.

Op den Hartmannsweilerkopf, ook gezegd « Vieil Armand », in den Elzas waar de Franschen tijdens den oorlog zich zoo schitterend gedroegen en den Duitscher menigen zwaren slag toebrachten, zal binnen kort een gedenkteeken geplaatst worden. Het zal den vorm hebben van een kruis, alhoewel sommige leden van de inrichtingskommissie, knechten van de vrijmetselaarsloge, zich daartegen verzet hadden. De voorzitter van het komitait, M. Guerrer, die voor het kruis pleitte, zegde :

« Uit het Kruis dat we moeten oprichten op den Hartmannsweilerkopf, het Kruis, symbool bij uitmuntendheid van de zelfopoffering en van de toewijding, van de hoop en troost, het Kruis dat de kruin van de opnieuw groenende dennen beheerscht, Kruis prachtig en grootsch, dat van diepte der vallei van den Elzas aan de van den reiziger de reusachtige opdoemt, zal herinneren, welke de Fransche zich getroost hebben voor Elzas-Lothar.

Die woorden vonden instemming meerderheid der leden. En zoo zal wel den Hartmannsweilerkopf het Kruis met de spreuk : « In hoc signo vinces » dees teeken zult gij overwinnen. Zulks waar ten tijde van den Romeinschen Konstantijn. Zulks is nog waar op heden zet ook altijd zijn, tot aan het einde eeuwen.

LA KHALIFA
A RECONQUIS SA VOG

leis over onwe

Gewoonlijk hoort men den donder nadat den bliksem gezien hebben ; dat komt hij dat we het licht zien bijna een oogenblik de losbranding, terwijl het geluid slechts meters per second aflegd : zoodat de onwe wolk zoovelemaal 337 meters van ons verderd is, als men seconden tusschen bliksem en den donder.

Voor elke 3 polslagen rekent men dat donder 1 kilometer van ons verwijderd is.

Laten wij nier opmerken dat men het rucht van den donder niet hoelt te vre maar wel het bliksemlicht.

Het geratel en gekraak van den bliksem altijd vrees in, en nochtans op oogenblik dat men den donder hoort, is gevaar voorbij ; het gevaar bestaat zelfs meer voor iemand die den bliksem geheelt, want, ware hij getroffen, hij zou bliksem die hem getroffen heeft noch noch gehoord hebben.

Wanneer de bliksem tusschen onwe wolk en de aarde gevormd wordt, zegt gewoonlijk dat de bliksem gevallen is.

Het licht der bliksemstraal is tot kilometers afstand nog zichtbaar ; het van den donder is tot op 5 tot 6 uren op grooteren afstand hoorbaar, als meer oor tegen den grond drukt.

LUIK.
St-Lambertusplaats, 23.
Au Nouveau Mond
HOTEL — KOFFIEHUIS — RESTAURA
Schoonheidswed

In Brussel gaan ze een wedstryd openen het doel het schoonste meisje van Brussel te vinden en deze, naar Parysche mode, dient te geven van koningin van het jaar.

De jurysamenstelling wordt nog bekend. Zijn het jonge springers of oude raakers die wonder der natuur zullen oordeelen ? 't is schat van zienswijze.

In alle geval zal het moeilijk zijn, waar schoonheid in zake vrouwen, wordt niet op dezelfde manier beoordeeld.

Er zijn er die liever kort en dik dan lang en mager ; liever rond, zonder overtreiheid, dan plat zonder overdryving ; liever jong dan volwit ontwikkeld. Velen hebben een zwakje voor een rossen haarbos en voor blond of zwart, nog andere de nieuwe engelsche mode dat grijswordende haren houd zelfs voor de jonge flappers. Menigen zet geern een beetje sproeten rond een wangtjnd papegaaienneuje, anderen een knopsgatsmoetje met klein klare witte tjes ; aanbidders zijn er ook van een zwarte tikje op de wang, of wel een rood plekje of 4 haarpijtjes op, enz. enz., zonder de tastes te noemen der doordringende zwarte oogen of de schalksche hemelblauwe kijkers onder hunne verweerde oppgekruide of pikstreken coiffuren.

Laten wij nog de algemeene gelaatsuitdrukking daar, want hierin ook zal de Jury

garen, waarvan hij de blauwe dampen in kunstig kronkelende kringennaar de zolder ophoog.

Wanneer hij aldaar in de eenzaamheid gezeten was, werd het onmogelijk hem te spreken.

De meid kreeg voor order de bezoekers af te wijzen met de woorden :

— Mijnheer is voor niemand te huis... mijnheer... werkt.

Tijdens het onderzoek had het parket de volgende vragen aan dokter Madelor gesteld :

1° Moet de dood van Combredel toegeschreven worden aan het inneemen eener vergiftige stof ?

Madelor had geantwoord dat de vraag geene bijzondere moeilijkheid tot oplossing aanbood, vermits eene zekere leiddraad aan de wetenschap werd geschonken daar het pakje rattenkruid in de kamer der verdachte echtgenoote was gevonden.

Anderzijds, de kentekens, tijdens de ziekte door Savigné opgemerkt, en de onderzoeking der levensorganen in de lijkschouwing, lieten hem toe zijne optrekkingen nader te bepalen.

Zijne vorige waarnemingen hadden voor doel gehad het rattenkruid te ontdekken.

Madelor wist zeer wel, dat, zoo de arseniek de oorzaak des doods was, hij er wel sporen in de levensorganen van zoude ontdekken, want door zijne natuur zelve is de chemische stof van bederf bevrijd.

Die eerste vraag dus was de bijzonderste die al de andere te boven kwam. Van haar zouden al de overigen afhangen.

Madelor antwoordde :

— De dood van Combredel is aan eene vergiftiging toe te wijten.

En een voor een, de overige vragen onderzoekende, die hem werden voorgesteld, waarover hij een gedacht zou uiten ging hij voort.

2° Welk is de natuur en de naam van het gift dat den dood van Combredel veroorzaakte ?

— Het gift is rattenkruid.

3° Aan welke teekenen kan men erkennen dat de vergiftiging geschiedde door middel der aangeduide stof ?

— Het gift is wedergevonden in de levensorganen, wat niet den miasten twijfel over zijn bestaan kan daarstellen.

4° Is het gift in genoegzame hoeveelheid gediend om den dood voor gevolg te hebben ?

— De hoeveelheid gift, die werd gebruikt, niet kunnen bepaald worden. Wat er in de ganen werd ondekt, vertegenwoordigt slechts niet minste gedeelte.

5° Welke hoeveelheid gift is voldoende den dood voor gevolg te hebben ?

— Tien tot vijfien grammen rattenkruid zijn voldoende.

6° Op welk tijdstip heeft de vergiftiging gehad ?

— Het gift is van twaalf tot dertien uren voor de lijkschouwing toegedient geworden.

7° Kan de vergiftige stof in het lijk Combredel ontdekt, eenen anderen oorsprong hebben dan de vergiftiging ?

— Dokter Savigné heeft geene arseniekgeneesmiddelen aan Combredel voorgeschreven. Het rattenkruid heeft dus zijden oorsprong in eene vergiftiging.

Eindelijk in een uitgebreid, nauwgezet deskundig verslag deed Madelor den uitslag der bijzondere scheikundige opzoekingen kennen.

Het was dit verslag dat de ter dood veroordeeling van Anna Combredel voor gevolg

. . . . . .

Onze lezers weten op welke wijze het vonnis werd uitgesproken, hoe aan was overgeleverd Anna op het punt stond alle kend te maken, om aan haren zoon de schande te sparen der eeuwige ooneer, hoe zij zielelijden en hartzeer tot zulke zedelijke matheid was gebracht dat het geheugen ontvloog en zij in de onmogelijkheid verkeerde een bekentenis op het papier te brengen dat enkel de woorden : « Antonia..... Pédé uit hare pen waren gevloeid.

Zij was zinneloos geworden... De rechters verkeerden in de waan dat zij op die uitstond een ellendig kluchtspel speelde.

Men heeft gezien hoe in den noodlot nacht Madelor bestatigde dat hij eene dood in zijne opsporengen had begaan, zich niet gen had in het scheikundig onderzoek.

10

DE

Veroordeelde Moeder

DOOR

JULES MARY

(VERVOLG.

Het houweel der werklieden stiet op het bout der lijkkist, dat een dofgeluid hooren liet. Een schrijnwerker trok het deksel der kist af. Madelor hief het doodskleed op en deed de boeren voorutkomen. De identiteit werd vastgesteld.

Peligrin mompelde :

— Ja, hij is het wel, hij Combredel met zijne kortgekapte haren en langen blonden baard.

Dan werden de overigen weggezonden. Op het kerkhof verbleven enkel de dokter, de magistraten en de grafmakers.

— Laat ons het lijk naar het gemeentehuis dragen, opperde de dokter.

Het lijk van Combredel werd op eene draagbaar gelegd en door de weiden trok de treurige stoet naar het gemeentehuis waar hij langs den hot binnentrad, die op het veld uitzicht gaf.

Op de eerste verdieping was eene groote kamer gereed gemaakt.

In het midden der kamer stond eene lange tafel en daarnevens aan het uiteinde eene kleinere waarop ontleedmessen en heelkundige werktuigen waren verspreid.

Het lijk op de tafel neergelegd, had eenige kenteekens behouden door dokter Savigné gedurende de ziekte bestatigd : eene brunachtige met blauwe tinten doorstriemde kleur, de oogen met roode strepen doortrokken, de nagels blauw.

Madelor sloot zich in die kamer op. Een gewichtige plicht was hem opgelegd ; door natuurleedkundige bestatigingen, de dood van Combredel vaststellen, de oorzaak opzoeken, en door het scheikundig onderzoek der organen opklaren.

En nu, wie was die man die met zulke zware verantwoordelijkheid werd beladen. Was hij wel op de hoogte der kennissen die men van hem eischen mocht ?

Een twintigtal jaren geleden was hij zich te Château-le-Châtel komen vestigen.

Door de fortuin rijkelijk bedeeld, had hij tien jaren van zijn jongelingsleven in de vermaken van het studentenkwartier te Parijs doorgebracht. Op 35 jaar, was hij geneesheer geworden na uit dien langen nacht van braspartijen, slempartjen en vermaken te zijn ontwaakt, algemaat, tot allen ernstigen arbeid onbekwaam.

Château-le-Châtel stak hem de armen toe ; hij liet er zich inwalen. Gauisch uit zijnen kring geloopen bleef hij in stilte een eentonig leven leiden. Zijne onwetendheid diende hem beter dan zijne kennis, zelfs de naam van vrijheer die hem was nagedraven, ontnam hem het betrouwen der vrouwen niet ; bij de mannen scheen zijne onverschilligheid kalmte en nadenken te verraden.

Men zag hem somber door de straten gaan, men besloot dat hij een ernstig man was geworden.

Ook stak het noodlot eene hand bij om hem op den weg der fortuin vooruit te helpen.

Twee tot drie gelukkige genezingen, waar het noodlot een grootere rol speelde dan zijne kennis, maakten hem bekend ; hij verwierf roem. Hij begon dan met eenen ernst de toekomst in te zien, trouwde welhaast en zijne vrouw stierf een jaar later, hem eene dochter schenkende.

Zijne geleerdheid, de stilte waarin hij leefde, die voor grondige studie doorging, alles werd hem aangerekend en zijn roem, — gestolen roem — werd door de grillige faam uitgebazuind.

Dit was de man die, het ontleedmes in de hand, met kalmen geest, gerust gemoed, de ingewanden, de maag, de hersenen van Combredel doorzocht om het gift te ontdekken.

In dien man was het dat het gerecht een blind vertrouwen stelde, die geleerd was de duistere gordijn op te lichten welke over dien geheimzinnigen dood hing.

Het was overigens de eerste maal niet dat dergelijk werk hem werd toevertrouwd. Vijf jaren vroeger had hij een geneeskundig verslag moeten leveren over eene vergiftiging door den phosphoor. Voor de rechtbank bracht hij zulke aldoende bewijzen dat de ongelukkige beticht onder zijne beschuldiging het hoofd buigen moest en zijne misdaad bekennen.

Deze zaak maakte groote opheff en sinds dien was zijne faam bekend.

Was het om de kroon op het werk te zetten dat hij heden deze taak anvaard had die onge twijfeld met duizend moeielijkheden ging gepaard gaan, die zulke zware verantwoordelijkheid op zijn hoofd bracht, zulke diepe kennis en grondige geleerdheid vereischte ?

Wanneer het onderzoek der levensorganen voleind was, bleef Madelor stil ; hij legde het mes neder, waschte zijne handen en ontstak eene sigaar.

Op de luiming des vensters gebogen liet hij zijnen blik door het venster over het wijde veld dwalen.

Een breede zonnestraal drong door de ruiten en de geurige reuk van het bloemenbed kiom tot hem.

Na eenige oogenblikken hernam hij zijn werk. De organen werden uit het lijf genomen, in glazen bokalen gelegd, die zorgvuldig werden opgesloten.

Zijn werk op het gemeentehuis was afgeloopen. Hij zou over zijne eerste bestatigingen een omstandig verslag aan het gerecht geven.

Hij verliet de kamer om M. Monségou en den onderzoeksrechter op te zoeken.

M. Lamet vroeg hem :

— Eh wel, dokter, welk is uw oordeel ?

Madelor boog het hoofd, scheen een oogenblik na te denken, en alsof hij zijne woorden deed moeten wegen, sprak hij met trage stem :

— Van het eerste onderzoek, waaraan ik al mijne aandacht heb besteed, uit de verklaringen van mijnen ambtgenoot Savigné en mijne eigene bestatigingen Op het lijk moet ik alleiden :

1° « Alles laat ons toe te gelooven » dat de dood van pachter Combredel is toe te schrijven aan het inneemen eener vergiftige stof.

2° Het scheikundig onderzoek der levensorganen zal bepalen « wat de eigenlijke oorzaak der dood was, en welk gift werd gebruikt. »

Madelor boog diep voor die heeren, alsof hij, het eerste oordeel dat in deze zaak werd geveld, nog meer kracht wilde bijzetten en vernet de rechtsdienaars ten einde beveien te geven om het lijk in de doodskist weder te plaatsen en naar het kerkhof te voeren.

Een kwart uurs later begaven zich twee gendarmen op weg naar « La Glorette » voorzien van een aanhoudingsmandaat door den rechter geteekend.

Het mandaat beval de aanhouding der weduwe Anna Combredel, beticht van vergiftiging, op den persoon van haren echtgenoot.

XIII

Madelor was strikt genomen geen boos man doch vreesde iemand dien men voor lichtzinnig doet doorgaan.

Dans dat hij in den vriendenkring trad, legde hij dit buitengewoon, koude uitzicht af en dan werd hij een gezellig makker.

Tehuis was de geleerde, ganisch anders, het was niet de geleerde, beroemde Madelor, zelfs het woordje dokter mocht terzij gelaten worden en dan werd de wreede man die met 's menschen leven spee de, een goeiaoede burger, die een hekel had van huisgenotpleginge.

Hij vond geen genoegen dan in de liefkoozingen zijner eenige dochter, een bevallig het meisje en was in den derden hemel, wanneer hij zijne huishoudster mocht bekijven.

Zijn vrije uren bracht hij in zijnen hof door.

Deze man was zoodanig met de uitbazuining zijner faam ingenomen dat hij er op het laatst, zelve begon geloof aan te hechten.

Hoogmoedig en trotsch van natuur had hij een zulkdanig vertrouwen in zijne eigeene krachten en geleerdheid dat niets het kon doen wankelen.

Wanneer in den namiddag geene zieken zijne zorgen vergden, of een vriend zich niet aanmeldde, trok Madelor in zijne werkkamer, opgevuld met scheikundige toestellen, electrische benoodigdheden, bokalen en flesschen van allen aard.

Daar in zijnen leunstoel uitgestrekt brach hij uren en uren door in... het rooken van al